

DOMAČIN.

DOMAČIN izhaja vsako soboto popoldne, če je ta dan praznik dan poprej ob istem času. — Naročnina za Ljubljano z dostavljanjem na dom: celoletno 3 K, polletno 1 K 50 v, četrtletno 75 v; po pošti: celoletno 4 K, polletno 2 K, četrtletno 1 K. — Uredništvo je na Miklošičevi cesti št. 16 v I. nadstr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu DOMAČINA. Nefran- kirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. — Inzerati (oglas): Trikrat razdeljena petit-vrsta pri enkratni objavi 12 v, pri vsaki nadaljnji objavi 8 v, pri dvostopni petit-vrsti v reklamnem delu stane vrsta 20 v. Cela stran 30 K, pri večkratnem objavljaju po dogovoru znaten popust. — Upravništvo je na Miklošičevi cesti št. 16 v I. nadstr.

Štev. 7.

V Ljubljani, dne 25. aprila 1914.

Leto II.

Vvaževanje rodbinskega stanja pri dohodarini.

Novi zakon o dohodarini obremenjuje nekoliko višje „manj obtežena gospodarstva“ (takozvani samski davek) ter razbremenjuje z otroki blagoslovljene rodbine. Samski davek morajo plačevati davkoplačevalci z dohodki nad 2400 kron, če ni v njihovem gospodarstvu a) nobene osebe, ki bi jo bilo smatrati pripadnikom hišnega gospodarstva (nobene zakonske žene, pri obvdovelih nobenega otroka); v tem slučaju znaša naklada 15 odstotkov od dohodarine; ali b) če je le ena oseba, ki jo je smatrati pripadnikom hišnega gospodarstva (zakonska žena, pri obvdovelih le en otrok); v tem slučaju znaša naklada 10 odstotkov od dohodarine.

Pri presoji tega vprašanja se morajo tudi nastopne osebe soračunati: zakonska žena ali drugi pripadniki hišnega gospodarstva, katerih dohodki se posebej obdačujejo, ker njihov dohodek ne priteka hišnemu gospodarstvu; zakonska žena (zakonski mož), otroci (očim, mačeha, moževi in ženini starši, rejenci), ki ne živijo v skupnem gospodarstvu z davčnim zavezancem, če dobivajo od tega redne prispevke, ki znašajo letno več kot pet odstotkov njegovega do-

hodka ali če je za njihovo preskrbo (opremo, doto, ureditev njihove delavnice itd.) dal temu prispevku primerno premoženje; sinovi davčnega zavezanca, ki ne bivajo v hišnem gospodarstvu tega, za katere pa mora plačevati vojaško takso, za časa te obveznosti, nadalje drugi revni sorodniki davčnega zavezanca do drugega kolena, ki so v njegovi oskrbi.

Davkoplačevalci z davku podvrženim dohodkom do 4800 kron, ki so vzgojili dva ali več otrok, so popolnoma oproščeni plačevanja naklade. Navadno se smatrajo kot taki otroci, za katere je davčni zavezanec skrbel do doseženega 14. leta.

Če pa skrbi glavar hišnega gospodarstva razen za zakonsko ženo tudi za rodbinske člane, ki nimajo samostalnih dohodkov (otroci itd.), se dovoli znižanje davčnega postavka, in sicer:

1. po eno stopnjo za vsakega takega rodbinskega člana razen enega, če dohodek ne presega 2400 K;
2. po eno stopnjo za vsakega takega rodbinskega člana razen dveh, če znaša dohodek več kot 2400, toda ne več kot 4800 K.

Pri davčnih zavezancih z dohodkom do 2400 K se more znižati davek tudi za več kot tri stopnje ali jih popolnoma oprostiti davka, in sicer:

Podlistek.

Pomota.

Povest. — Slovaški spisala Ljudmila Podjavorinska.

Poslovenil Podravski.

(Dalje.)

Ganljivo koprnenje mu stisne srce. Njegova predstava je tako živa, da se mu zdi, da se nahaja na širnem polju, duhtečem po vlažni sopari zemlje. Čuti, kako se mu umika mokra prst pod nogami, čuje zadržljivo dihanje volov, ki so se zredili in polenili čez zimo. Iz brazd se povzpne kvišku škrjanček, ki popeva na vse grlo. Gora se ponaša s prvim zelenim bukovjem, iz katerega se enkrat, dvakrat, desetkrat oglasi kukavica.

Zdrnil se je kakor iz spanja. Že ve, da je bila ura pri sosedih, v kateri se večno oglašala kukavica. Toda ne ona prava, ki popolnjuje njegove sanje... Kakor prestrašen se ogleda po sobi in pobesi glavo.

Kakšno protivje: pomlad tamkaj in tukaj! Kakšna razlika: doma in tukaj!

Mala soba, ki ima komaj dovolj prostora za posteljo, mizo in ognjišče, je zaphana z najrazličnejšimi predmeti. Kuhinjska posoda, škornje, jerbas s pomarančami stoji na tleh, po stenah pa vise suknje, obnošene, in svilnate preproge. Na mizi, pri kateri se je zamislil, stoje prazni lonci za čaj, nepomita skleda z ostanki večerje. A na postelji leži ona, kakor je prišla pred eno uro iz „hauziranja“, oblečena, takšna se je vlegla v postelj, hoteč se počiti. Videti je mogoče samo njeno glavo, debelo lice, obkoljeno s kitami bujnih las. Zaspala je po zajtrku, njena sapa duhti po rumu, katera vonjava se širi po vsej sobi. Martin, ukvarjajoč se s predstavami pomladne čiste prirode, se je topo zagledal v njeno lice. Z njega je zrla brezskrbnost, lenoba in neka moč, vsled katere ženska tako mnogo izgubi na svoji mičnosti. Svoje dni ga je vabila s to močjo, sedaj pa, koprneč po ganljivi nežni krasoti, ji gleda v obraz z nekim kljubovanjem in neslastjo.

Vse okrog njega je dušljivo, majhno in nesnažno, a poleg cifranosti ženskih ogrtačev, ki so bili tu nakopičeni, je izgledalo kakor v sračjem gnezdu. Iz vsega je zrllo pomanjkanje ženske pozornosti, ki spre-

1. pri izrednem obteženju s preskrbo in z vzgojo otrok, na primer za gluhoneme, slepe, pohabljenе in otroke, ki se morajo vzgajati izven hiše; pri preskrbi ubožnih sorodnikov, pri daljši bolezni, zadolženju, posebnih nesrečah (ob požaru, povodnji);

2. pri poklicu k vojakom.

Cenilna komisija pa more dovoliti znižanja, ne pa že oprostiti davka, in sicer, če imenovane okoliščine znatno kratijo storilno zmožnost davčnega zavezanca. Torej nima vsak davčni zavezanec, pri katerem nastopi ena teh okoliščin, pravice do znižanja.

Nadalje določuje zakon, da morejo osebe, ki so izgubile kak vir dohodkov, ali katerih davku zavezani dohodki so se tekom davčnega leta spričo nesreč ali drugih okoliščin dokazno zmanjšali za več kot za tretjino, in ki so potrebni, da se jim davek odpusti, za še preostali čas dotičnega davčnega leta zahtevati znižanje davka. Glede upravičbe te zahteve je treba preiskati:

1. na kak način se je zmanjšal njihov dohodek; znižanje dohodka mora biti v zvezi z dogodkom;

2. če znaša to znižanje več kot tretjino davku zavezanega dohodka;

3. če je davkoplačevalec potreben odpusta na davkih.

Pogoj za znižanje davka ne tvori samo izguba, ki ni odvisna od volje davčnega zavezanca, temveč vsak odpad vira dohodkov. Vir dohodkov pa mora odpasti ne pa se samo znižati.

Ne velja pa, da je odpadel vir dohodkov pri slabši letini, neizterljivosti ali zmanjšanju najemnine in zakupnine, pri zmanjšanju kroga odjemalcev ali dohodka trgovine, pri omejitvi obrata, če se nižajo ali če so odpadle dividende iz delniškega podjetja, pri miogredoči brezposelnosti.

Vir dohodkov je moral že odpasti. Če je šele pričakovati, da bo odpadel ali se izgubil vir dohodkov, še ne utemeljuje pravice do odpusta na davku. Samo otvoritev konkurza o premoženju dolžnika ali vpe-ljava prisilne dražbe še ne velja za odpad vira dohodkov, temveč šele končni izpad glavnične terjatve ali prodaja posestva.

Ob navadni menjavi rodovitnosti posameznih let ali ob različnem uspehu poslovnega podjetja ni nihče upravičen do znižanja davka. Le ob nesrečah ali drugih izrednih dogodkih, ki so povzročili zmanjšanje dohodkov, se more znižati davek.

Samo delna izguba premoženja, ne da bi se spričo tega zmanjšal dohodek, še ne utemeljuje pravice do odpusta na davkih.

Prošnje za znižanje davka se morajo najkasneje tekom 14 dni po nastalem dogodku, ki utemeljuje to prošnjo, vročiti pri davčni oblasti prve stopnje.

Če se je prošnja zakesnila, se morejo odpustiti davki samo za razmeren del dotičnega davčnega zneska, ki je predpisan za mesece po vročitvi prošnje.

Zakesnele prošnje, ki se vložijo zadnji mesec ali po preteku davčnega leta, mora davčna oblast prve stopnje brez nadaljnje poizvedbe zavriniti.

Politični pregled.

Vprašanje sklicanja državne zbornice.

Zbornični predsednik dr. Sylvester je izjavil z ozirom na socialnodemokratski poziv, da naj še pred zasedanjem delegacij skliče konferenco klubovih načelnikov, da stori vse, da omogoči konferenco. Če se večina klubovih načelnikov za konferenco izjavi, jo bo sklical. Ta teden pa konference ne more sklicati, ker odpotujejo delegati najbrže že v soboto v Budimpešto, mogoča je pa začetkom maja. Vlada, kakor dr. Sylvester naglašaja, zbornice drugače ne skliče, kakor da stranke mirno zasedanje zajamčijo. Češke stranke razven čeških socialnih demokratov izjavljajo, da bi ostala konferenca neuspešna, ker Čehi svoje taktike ne izpremenijo, dokler se ne obnovi na Českem ustava in se ne zagotovi, da se razpišejo nove volitve in omogoči delozmožnost češkega deželnega zborra. Konference načelnikov klubov najbrže ne bo. — Stürgkh pa najbrže pred jesenjo zbornice ne bo sklical, ker zahteva garancije za mirno zasedanje, ki jih pa nihče ne more dati.

minja sobo v raj, ako izvira od ženske ljubeče in ljubljene. Tu pa ne opaziš nežne skrbi, ne zagledaš brige ljubezni...

Kako drugače je ondi! Izba je pobeljena z apnom, v oknih raste muškat, na stenah vise pladniki... In živo si predstavi sobo, poobešeno s kuhinjskim orodjem, ozaljšano s cveticami. Ni bilo to drago, niti sijajno, toda kupoval jih je za svojo ženo. Obešala sta jih oba in bila pri tem srečna. Vsaj ona... Bil je srečen, dokler ni vedel, da si redi gada na prsih...

„Lahko bi bil odpustil“, se mu oglasi nekaj v duši, kar mu obtežuje nevesele misli, ki ga tako pogostoma razburjajo v poslednjem času; spotaknila se je, toda obžalovala svoj prestop. Lahko bi bilo, s teboj drugače...“

„Nikdar!“ se razburja v njem moški ponos. „Da bi se mi ljudje smejali v oči, da bi s prstom kazali za menoj!“

S trafilnim spominom se zamisli v preteklost. Spomni se onega svetega večera, ki se je začel tako lepo, končal pa se je s sramoto in nesrečo. Spominja se, s kakimi občutki je šel v sveti noči v cerkev, kako je blodil po polju, hoteč skoro obupati, da so se tako

končale njegove zale sanje. Premražen, utrujen na smrt, je ob svitu prišel od sestrine kočje v Kopicah, kamor je došel bolj nagonski nego nalašč. A ondi so se končale njegove muke. Slaba govorica je zašla celó v gorovje, to, kar je ondi slišal, je potrdilo njegovo slutnjo. Sramota, ki mu jo je pripravila žena, je bila javna, ki se ni dala skriti, niti popraviti. Ljudje so vedeli mnoge podrobnosti, kako je dirjala za njim, kako sta se shajala na polju in po večerih javno na ulici!

Še tega dne se je skrivoma kakor tat prikradel v mesto in odrinil od tod v širni svet. Niti od sestre se ni poslovil. Samo pozneje enkrat je pisal svaku, da prepušča Betki vse, samo v njeno kočjo da ne pride več.

„Ali se je moralo res tako končati?“ se oglasi zopet ta neizprosni glas v njegovi vesti. Ali bi ne bilo bolje prenesti vse, spregledati krivico — kakor pa zabresti tako — a to...?“ In naj si tudi, se je pomirjal, češ, da je postopal pravično, da je tega kriva ona, vendar ni mogel premagati velikega gnusa, ki ga je nekaj časa začutil proti sebi in proti tej-le osebi.

(Dalje prihodnjič.)

Zasedanje delegacij.

Uradna „Wiener Zeitung“ prinaša cesarsko naredbu za sklicanje delegacij. Delegacije se snidejo 28. aprila v Budimpešti. Zakon določa, da se morajo sestati delegacije vsako leto in da mora poslanska zbornica, seve tudi gosposka zbornica, izvoliti delegate vsako leto. Lansko delegacijsko zasedanje je bilo v oktobru in lanskim delegatom je potekla funkcijska doba. Letos ni volil parlament novih delegatov in bodo poklicani na delegacijsko zasedanje lanski delegatje. Prva sejo bo v ponedeljek 28. aprila ob eni popoldne. V sredo odidejo delegatje na dvor, kjer bo prebral cesar prestolni nagovor avstrijskim delegatom od dvanajstih, ogrskim ob eni. Isti dan bo podal grof Berchtold svoj ekspeze. Nato bodo sledile seje odsekov, tako da se sestane plenum delegacij približno šele 27. maja. Predsednik delegacij bo član gosposke zbornice grof Sylva-Tarouca, podpredsednik državni poslanec doktor Leo. Svoje mandate so odložili sledeči delegatje gosposke zbornice: baron Gautsch, Alojzij Neumann, grof Pininski, baron Walterskirchen. Mesto njih so pozvani namestniki: grof Ervin Nostitz, dr. Ruzs, grof Mensdorff in vitez Mniszek.

Naš presvetli cesar bolan.

Začetkom tega tedna je bila objavljena v vseh časopisih vest, ki je vse narode v Avstriji presenetila, da je naš cesar precej nevarno zbolel. K cesarju sta bila takoj pozvana njegov telesni zdravnik dr. Kerzl in dr. Ortner, ki sta konstatirala, da se je cesar pri sprejemu nemškega cesarja na kolodvoru v Pencingu hudo prehladil. Bolezen, ki je bila pri visoki starosti našega cesarja nevarna, pa se je kmalu obrnila na bolje. Skrbnemu negovanju in zdravljenju obeh zdravnikov se je zahvaliti, da so zadnje vesti prav razveseljive. Prehlajenje in nahod sta ponehala in zdravstveno stanje cesarjevo je sedaj zelo ugodno. Cesar je zadnje noči dobro preстал in dobro spal. Vsa zna-

menja kažejo, da sedaj ni nobenega povoda več za kakršnekoli skrbi. Največja in najiskrenejša želja vseh državljanov je, da naš presvetli cesar kmalu okreva, in da bi še mnogo let s tako vnemo in s tako ljubeznijo izvrševal svoje vladarske posle, kakor dosedaj.

Obisk avstrijskega prestolonaslednika v Monakovem.

Avstrijski nadvojvoda Fran Ferdinand je bavarski kraljevi dvojici, ki je lanskega leta obiskala dunajski dvor, vrnil poset.

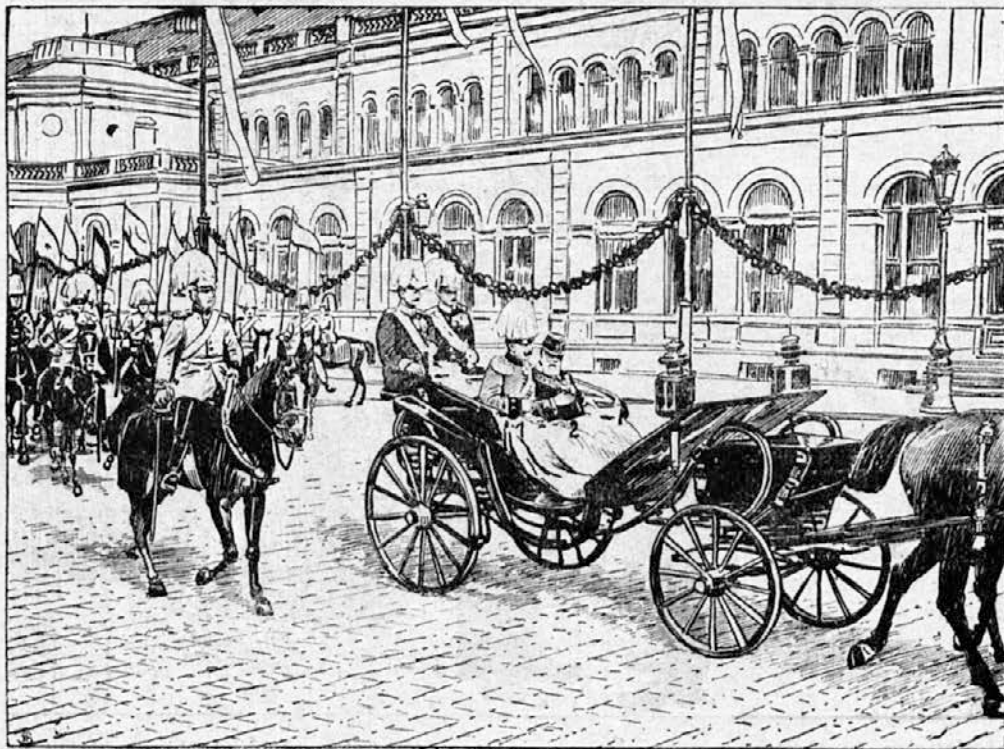
Bavarski kralj je našega prestolonaslednika jako prisrčno pozdravil na kolodvoru v Monakovem. Med tem, ko je tisočglava množica navdušeno pozdravljala prestolonaslednika, je le-ta obkorakal fronto častne stotnije. Nato sta se oba vladarja odpeljala v rezidenco, kjer so bavarska kraljica in princezinje sprejele visokega gosta v trierskih sobah.

Pogovori v Opatiji.

Najvažnejši politični dogodek v zadnjih dneh se je vršil v Opatiji, kjer sta se sestala naš vnunji minister grof Berchtold in italijanski vnunji minister San Guiliano. Njuni pogovori so se tikali zlasti nekaterih italijansko-avstrijskih vprašanj, ki so osredotočena na Albanijo. Seveda je bil sestanek gotovim krogom trojnega sporazuma povod in dobrodošla priložnost, da so zopet spravili na dan staro pravljico o samostojni italijanski politiki v Sredozemskem morju, kar pa v merodajnih krogih ni povzročilo nikakega iznenadenja. Sprejem in medsebojni pozdravi obeh ministrov so bili jako prisrčni.

Južnoalbanski vstaši

so ob času avtonomne vlade, ki so jo ustanovili v Južni Albaniji, to priložnost porabili in so jeli izdajati lastne znamke, ki kažejo mrtvaške glave s pre-

Obisk nadvojvode Frana Ferdinanda v Monakovem. Nadvojvoda (1) in kralj Ludovik (2) se peljeta v stolico.

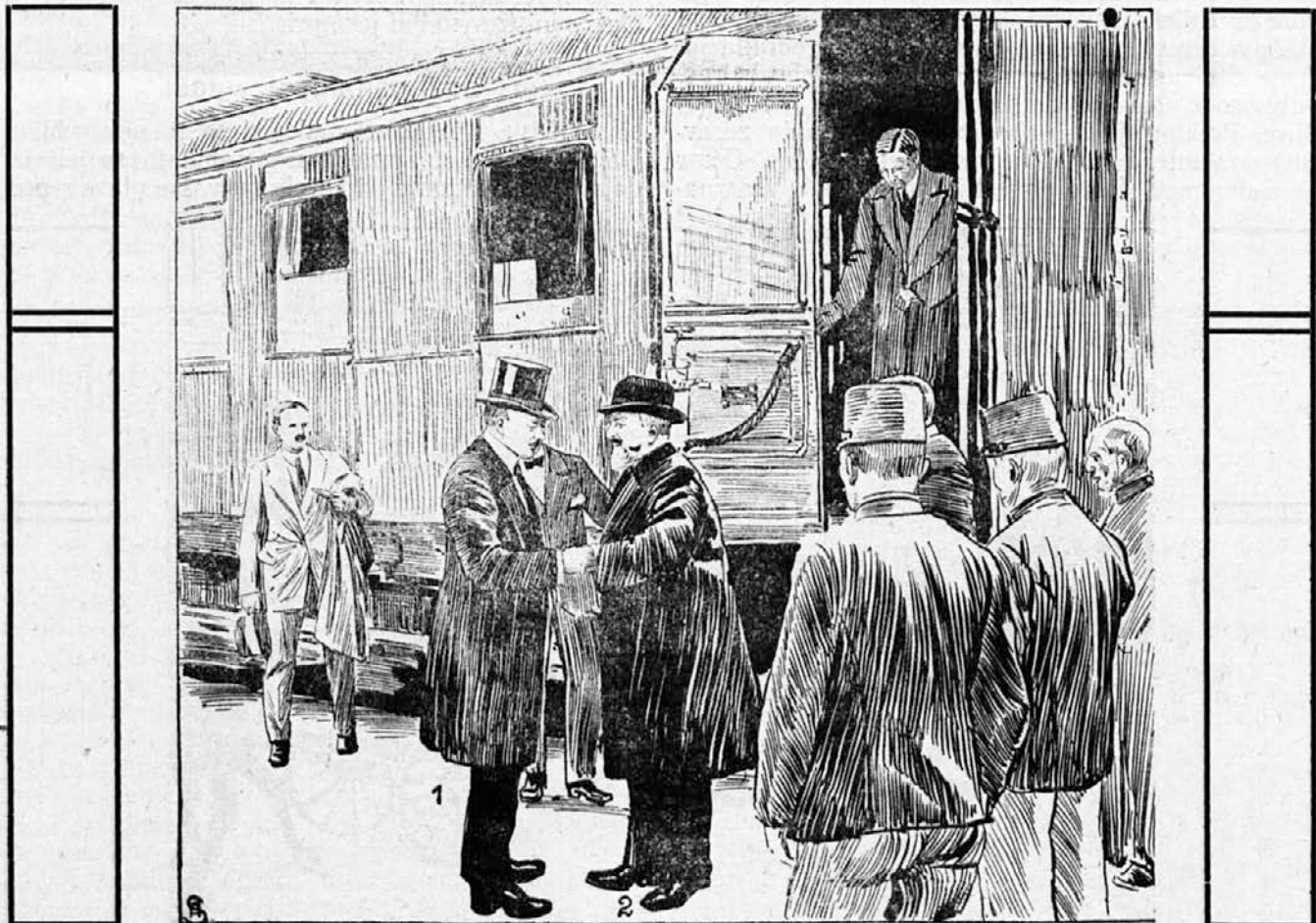
Južnoalbanske revolucijske znamke z napisom: Grška samouprava v Epiru. Svoboda ali smrt. Obramba domovine.

križanimi kostmi in ki spominjajo na etikete, ki jih vidimo po navadi na steklenicah, v katerih je kaka strupena tekočina. Naša slika nam kaže dve taki znamki.

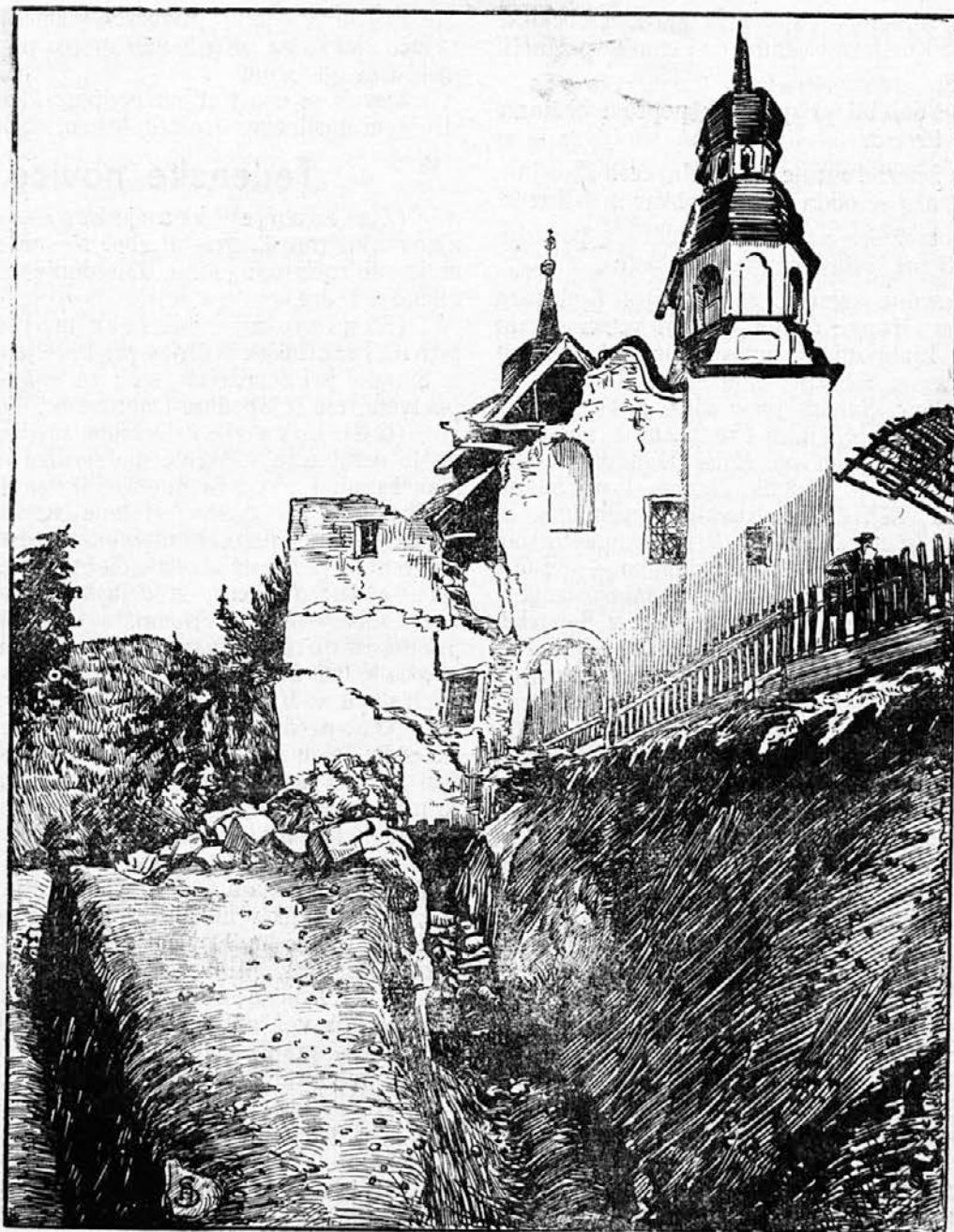
Na gori „Hainzen“ se udirajo strmine.

Gora „Hainzen“ se dviga jugovzhodno od Zella, glavnega kraja Zillerske doline. Pobočje te gore se je zrahljalo in skalovje se v velikih množinah odtrguje. Ravno nad mestom, kjer se skalovje vdira, je

majhna romarska cerkvena, Maria Rast, ki jo prebivalstvo zelo spoštuje. Ta cerkvena se bo vsled tega razrušila; zidali so jo leta 1740, a romali so gotovo že prej k temu kraju. Gora „Hainzen“ sama je prej slovela vsled svojih bogatih zakladov zlata in dohodki iz rudokopa so morali biti zelo znatni, ker se je leta 1628. med tirolskim deželnim knezom nadvojvodom Leopoldom V. in takratnim solnograškim nadškofom vnel dolgotrajen prepir zaradi tega posestva, ki se je šele leta 1648. končal.

Sestanek avstrijskega in laškega zunanjega ministra. Grof Berchtold (1) in markiz di San Giuliano (2) na kolodvoru v Opatiji.

Romarska cerkev v kraju Marija Rast na gori „Hainzen“ v Zillerski dolini na Tirolskem, ki se bo bržkone v kratkem razsula.

Iz seje deželnega odbora kranjskega

dne 20. aprila t. l.

Za kmetijskega praktikanta na deželni kmetijski šoli na Grmu se imenuje Ignacij Šubelj iz Savelj.

Uradne ure pri kmetijskem kemičnem preizkuševališču se določijo od 8. do 2. ure. Razpiše se pri tem zavodu mesto provizornega asistenta-kemika.

Določijo se štiri variante za osebni prispevek avtomobilskih podjetij k vzdrževanju cest, in sicer po eno četrtno, eno polovico, tri četrtine in po en vinar za tonski kilometer. Deželni odbor si pridržuje pravico, posamezne ceste za avtomobilsko vožnjo prepovedati.

V mesecu maju priredi deželni odbor premovanje goveje živine, in sicer: 7. maja v Vipavi, 8. maja v Senožečah, 9. maja v Grahovem, 11. maja v Bohinj-

ski Bistrici, 12. maja v Kranjski gori, 14. maja v Žireh in 16. maja v Trziču. Za vsako premovanje je dovolil 1000 kron.

Na ministrstvo za javna dela in na finančno ministrstvo se dopošlje dopis v zadevi državnega prispevka k zgradbam novih cest.

Sklene se deželni prispevek za vpeljavo ovčjereje v senožeškem okraju.

Obri se računski zaključek kranjske deželne banke za leto 1913. Poslovni prebitok znaša 73.415 kron 42 h in se sledeče razdeli: a) splošnemu rezervnemu zakladu 8415 K 42 h, b) posebnemu rezervnemu zakladu 65.000 K. Po tej razdelitvi znaša splošni rezervni zaklad 13.568 K 65 h, posebni rezervni zaklad za upravne stroške 16.125 K 30 h in posebni rezervni zaklad za kurzne diference 75.075 K 75 h. Vsi rezervni zakladi znašajo tedaj skupaj 104.769 K 70 h.

Dovoli se deželni prispevek k zgradbi občinske ceste Šmartno-Kostrevnica-Lupinca-Primskovo-Marčidol-S. Lovrenc.

Dovoli se deželni prispevek k popravi občinske ceste Travnik-Prezid.

Naprava železne ograje na deželni cesti Zatičina-Zužemberk-Straža se odda tvrdki Žabkar in Kastelic.

Izda se okrožnica na vsa županstva s poukom, kako postopati pri sestavi cestnega katastra.

V licenčnovalne komisije se določijo: Ljubljana mesto, članom: Franc Černe, deželni veterinar, in Franc Škof v Ljubljani, Korunova ulica 14, namestnikom pa Lovrenc Seliškar, Kolizejska ulica 14. — Ljubljana okolica: članom Josip Šink, c. kr. okrožni živinozdravnik v Ljubljani, in Franc Zitnik, posestnik v Lanišču, namestnikom pa Miha Dimnik, deželni poslanec v Jaršah. — Kamnik: članom Josip Sadnikar, c. kr. okr. višji živinozdravnik v Kamniku, in Matija Wieltschnig, oskrbnik v Križu, namestnikom pa Valentin Benkovič, posestnik v Kamniku. — Kranj: članom Anton Korošec, c. kr. okr. živinozdravnik v Kranju, in Ivan Zabret, deželni poslanec v Bobovku, namestnikom pa Jakob Basaj v Stražišču. — Radovljica: članom Josip Rihar, c. kr. okr. živinozdravnik v Radovljici, in Jakob Jan v Gorjah, namestnikom pa Adolf pl. Kapus, župan v Kamni gorici. — Logatec: članom Fran Majdič, c. kr. okr. živinozdravnik v Logatcu, in Franc Drobnič, deželni poslanec v Novi vasi, namestnikom pa Andrej Debevec v Begunjah. — Postojna: članom dr. Lampret, c. kr. okr. živinozdravnik v Postojni, in Jožef Ferjančič, župan v Budanjah, namestnikom pa Franetič, župan v Dolenji vasi pri Senožečah. — Litija: članom Ivan Demšar, c. kr. okr. živinozdravnik v Litiji, in Leopold Simončič, posestnik v Št. Jurju, namestnikom pa Rudolf Berčon, posestnik v Javorju. — Krško: članom Ivan Rajer, c. kr. okr. živinozdravnik v Krškem, in Josip Papež, posestnik v Dolenjem Boštanju, namestnikom pa Franc Novoselc, posestnik v Št. Jerneju. — Novo mesto: članom Otmar Skale, c. kr. višji živinozdravnik v Novem mestu, in Josip Zurec, deželni poslanec v Kandiji, namestnikom pa župan Jonke v Dolu. — Kočevje: članom za nemški del okraja Josip Bertancelj, deželni živinozdravnik v Ribnici, in Jurij Petsche v Stari cerkvi, namestnikom pa J. Grebenc, posestnik v Dol. Lazih; za slovenski del okraja: članom isti živinozdravnik in J. Grebenc v Dol. Lazih; za namestnika pa Jurij Petsche v Stari cerkvi.

Dobava transformatorjev za deželno elektrarno se odda tvrdki A. E. G. Union, Žabkar & Kastelic in Pichler.

Kulturnemu uradu se naroči, da izdela na podlagi cen živine in mesa dopis na deželno vladu radi dovolitve prostega klanja živine živinorejcem.

Dovoli se deželni prispevek občini Črni vrh nad Polhovim gradcem k zgradbi občinske poti po Potrebujevem grabnu.

Izda se okrožnica na vse prizadete faktorje, kako je postopati z umobolnimi in kako omejiti to bolezen.

Pritožba občine Litija proti zdravstveni dokladi se zavrne in okrožnemu zdravniku naroči, da se preseli v občino Litija.

Pritrdi se ustanovitvi dvorazredne ljudske šole v Češnjici pod pogojem, da se Češnjica izloči iz občine Selce.

Dovoli se deželni prispevek k kmetijskemu tečaju za učitelje, ki ga priredi ministrstvo na deželni kmetijski šoli na Grmu.

Dovoli se ena tretjina podpore k proračunjenim stroškom gasilnemu društvu Mlino, občina Bled.

Tedenske novice.

(Zasedanje kranjskega deželnega zbora.) Kranjski deželni zbor se snide šele koncem maja ali začetkom junija. Zasedanje bo trajalo približno 14 dni.

(Skušnjo za zidarske mojstre) sta napravila Fr. Zrimšek iz Orlov pri Ljubljani in Fr. Može iz Sinadol pri Senožečah, izpit za tesarskega mojstra pa Ivan Ješe iz Spodnje Dobreave na Gorenjskem.

(Odlikovanje.) Deželno predsedstvo je priznalo deželnemu šolskemu nadzorniku dvornem svetniku Franu Levcu častno svetinjo za 40letno zvesto službovanje. — Častne svetinje za 40letno zvesto službovanje je priznalo deželno predsedstvo: članu cerkvenega pevskega zbora v Gočah, posestniku Ivanu Plevelju; delavcem in delavkam tovarne slamnikov I. Oberwalder & Komp. v Domžalah, in sicer: Jožefu Kepiču, Ivanu Skraberju, Frančiški Kokalj in Mariji Plevelj; cerkovniku Francu Lebarju v Brdu.

(Gospodinjska tečaja) na deželnih gospodinjskih šolah na Vrhniku in v Repnjah, ki trajata šest mesecev, se začneta 1., oziroma 5. maja. Mesečno je treba plačati 30 K.

(Izžrebani porotniki) pri ljubljanskem deželnem sodišču za drugo porotniško dobo, ki se prične dne 25. maja t. l. Glavni porotniki so: Alojzij Ašič, posestnik v Lokah pri Litiji; Franc Ambrožič, posestnik na Dovjem; Ivan Bohinc, posestnik v Misačeh, Mihael Černe, posestnik na Savi pri Jesenicah; Avgustin Drelse, tovarnar in posestnik v Ljubljani; Jožef Gogala, posestnik v Novi vasi pri Radovljici; Ignacij Hrovat, posestnik na Jesenicah; Oton Homan, posestnik in trgovec v Radovljici; Ivan Kastelic, posojilniški ravnatelj in posestnik; Josep Kette, trgovec, Adolf Kordin, trgovski potnik, Alojzij Kunc, krojač, Josip Kunstler, krojač in posestnik, vsi v Ljubljani; Srečko Kavčič, posestnik in gostilničar na Razdrtem; Karol Kovač, posestnik v Starem trgu pri Ložu; Ivan Kanc, gostilničar in posestnik v Podsmreki; Franc Košak, trgovec v Stranski vasi; Josip Pavšnar, posestnik v Kokri pri Kranju; Rudolf Papis, trgovec in posestnik Gorenjem Logatcu; Jernej Šerjak, posestnik, Franc Ševčik, puškar in posestnik, oba v Ljubljani; Josip Samsa, tovarnar v Ilirski Bistrici; Jožef Steržaj, posestnik na Rakeku; Anton Stroj, tovarnar in posestnik v Zapužah; Franc Sicherl, posestnik v Zalogu; Ivan Šusteršič, mizar in posestnik v Vižmarjih; Davorin Šetinc, trgovec in posestnik na Vrhniku; Gabriel Thaler, posestnik in gostilničar v Železnikih; Franc Tič, posestnik v Serjušah pri Brdu; Josip Tribuč, tovarnar in posestnik na Glincah; Josip Vidmar, izdelovatelj dežnikov in posestnik; Franjo Zajc, urar in posestnik, France Zore, posestnik, Ivan Zupančič, gostilničar in posestnik, vsi v Ljubljani; Ivan Zužek, pekovski mojster v Škofji Loki; Anton Zupan, posestnik v Zgornjih Lazih. — Nadomestni porotniki: Franc Černinc, posestnik, Ivan Marchiotti, trgovec z usnjem, Anton Novak, gostilničar in posestnik, Peter Pirc, pe-

kovski mojster, Franc Poljšak, gostilničar in posestnik, Ivan Premrl, trgovski družnik, Jožef Presker, trgovec, Alojzij Trink, mizar in posestnik, in Ivan Zamljen, črevljarski mojster, vsi bivajoči v Ljubljani.

(Splašeni konji.) Dne 19. t. m. so se splašili vsled nekega avtomobila konji nekega prevoznika iz kokrške okolice na savskem mostu v Kranju. Voz, ki so ga konji vlekli in na katerem je bil naložen les, se je sredi mosta prevrnil in zadnji del voza se je čisto zdobil in le sreča je bila, da se ni tudi vozniku kaj zgodilo. Dobil je pri tem le lahke poškodbe. Eden izmed konj se je strgal in je zdirjal proti postaji, kjer so ga prijeli.

(Ogenj.) Dne 16. t. m. je izbruhnil ogenj pri posestniku Ignaciju Aubelju iz Kala. Požar se je silno hitro razširil, tako da niso mogli rešiti niti živine. Zgorela je ena krava, ena telica in troje prašičev.

(Živinski oče.) I. Korošec, bivši urar v Novem mestu, je leto dni vdovec. Ima tri otroke. Neki dan je prišel pijan domov in hotel svojo 17letno hčer posiliti. Ta je upila in prišli so sosedje, kateri so ga naznanili. Pri okrožnem sodišču v Novem mestu so mu naložili šestmesečno ječo z vsemi priboljški.

(V usta si natresel smodnika in ga zažgal.) V Preski pri Dobrniču si je v pondeljek dopoldne posestnik Špelič v usta natresel smodnika in ga zažgal. Špelič je eno uro pozneje vsled strašnih ran umrl. Špelič je bil pošten mož, občinski odbornik. Nesrečni mož si je svojčas v Ameriki oko pokvaril, od takrat mu je nezamorjeni živec pritiskal na možgane, vsled česar je večkrat tožil, kako ga boli v glavi.

(Med vožnjo na vlak uokradena.) Pretekli petek popoldne je neki neznan tat ukradel med vožnjo na železniški progi Logatec-Ljubljana kuharici Ceciliji Sluga iz Vojskega pri Idriji v gneči iz ročne torbice črno, usnjato denarnico s petindvajsetimi kronami in vozni listek tretjega razreda.

(Požig.) Pred nekaj dnevi okrog osme ure zvečer je izbruhnil ogenj v listnici posestnika Franceta Martina Novaka v Zajasovniku, občina Motnik v Kamniškem okraju. Ogenj je najprej zapazil neki česar, ki je šel slučajno mimo in ki je brž sklical sosedje na pomoč. Domačinom in požarni brambi iz Trojan, ki je prihitela takoj na lice mesta, se je posrečilo ogenj zadušiti, preden je napravil kako večjo škodo. Kakor se je dognalo, ja zažgala neka umobolna ženska.

(Otroka ustrelil v šali.) Viničarjeva žena Ivana Topohnjak v Nunski grabi v Ljutomerskem okraju, je poslala 23. p. m. svojo svakinjo Frančiško Topohnjak iz vinograda domov, da bi pogledala po njenem 16 mesecev starem otroku Karolini in petletnem bratcu Vincencu Muršecu. Svakinja je manjšega otroka pestovala, deček se je pa nanjo naslanjal, ko je prišel v hišo 14letni delavec Franc Golob in vzel s stene puško. Frančiška Golobnjak mu je zaklicala, da je puška nabasana, kar pa Golob ni verjel. Nameril je puško na dečka in mu zaklical v šali: „Ustrelil te bom.“ Puška se je sprožila in so šibre zadele dečka v glavo, da je vsled izkrvavljenja kmalu nato umrl. Golob in zakonska Golobnjak so se morali 18. t. m. zagovarjati pred mariborskim sodiščem zaradi prestopka proti varnosti življenja. Golob je bil obsojen na mesec dni zapora, Jožef Topolinjak pa na 14 dni zapora, ker ni puške bolje spravil. Ivana Topolinjak je bila oproščena.

Razne stvari po svetu.

(Škrlatica v mariborski gimnaziji.) V mariborski gimnaziji je izbruhnila škrlatica. Zbolel je dijak Alojzij Urankar iz I. c razreda na domu pri svojih starših. Pouk so v tem razredu za teden dni prekinili.

(Elektrika za Savinjsko dolino.) Iz Maribora se poroča, da bo družba, ki na Fali stavi elektrarno, napeljala električno silo tudi iz Fale mimo Maribora ob južni železnici preko Celja v Savinjsko dolino in od tam ob državno-deželni železnici zopet nazaj na Falo.

(Hčere umorile svojo mater.) Iz Brežic poročajo, da sta 9. t. m. 60letno preužitkarico Amalijo Devšic umorili njeni dve hčeri, posestnici Neža Horvatič in Terezija Figer s pomočjo soproga prve. Med hčerama in materjo, ki je živela pri svoji hčeri Neži Horvatič, je trajalo že dalje časa sovraštvo, ker zakonski Horvatič in Figer niso hoteli materi plačati že dalje časa neke dolžne vsote. Dne 9. t. m. je došlo vnovič do prepira in stara žena je pobegnila v bližnji gozd. Hčeri in zet so ji sledili, vrgli v gozdu na tla in jo zadušili. Morilki in morilca so izročili sodišču.

(Napad na ekspresni vlak Rim-Neapolj.) Na ekspresni vlak, ki vozi iz Rima v Neapolj, se je nameraval dne 17. t. m. izvršiti atentat, katerega provzročitelji bi bili najbrže železniški delavci. Kmalu, ko je vlak odšel iz Rima, je strojevodja zapazil, da so tračnice na tiru odtrgane in da se nahaja na progi več vreč, napolnjenih s peskom ter nekaj lesenih hlodov. Le energičnemu strojevodji se je zahvaliti, da je bila nesreča še pravočasno preprečena.

(Koliko Slovanov se izseli vsako leto v Ameriko.) Severna in južna Amerika štejeta danes 178 milijonov prebivalcev. Večina od teh se je priselila v Ameriko iz Evrope. Pravih Amerikancev Indijancev je dandanes le še okoli 18 milijonov, pa še to število se leto za letom krči, ker žganjepitje strahovito pokončuje to človeško pleme. V zadnjih desetletjih se v velikanskem številu naseljujejo zlasti v Severni Ameriki Slovani, predvsem Poljaki. Od 1. julija 1912 pa do 30. junija 1913 je prišlo v Severno Ameriko 410.000 Slovanov, in sicer 185.000 Poljakov, 58.000 Rusov, 39.000 Malorusov, 45.000 Hrvatov in Slovencev, 29.000 Slovakov, 10.000 Bolgarov, Srbov in Črnogorcev (teh je pa odšlo iz Amerike radi balkanske vojne 19.000). Nazaj iz Amerike v domovino je odšlo 121.461 Slovanov (Slovencev in Hrvatov 14.000). V Ameriko je prišlo tedaj v tem letu približno 300.000 več Slovanov kot jih je odšlo in Slovencev in Hrvatov je za staro domovino nanovo izgubljenih 30.000.

(Poletni vozni red na progah Zidan most-Trst, Zidan most-Sisek-Št. Peter na Krasu-Reka in Trst-Nabrežina-Kormin od 1. majnika 1914 naprej.) Kakor vsako leto, se tudi letos s 1. majnikom uveljavi poletni vozni red na progah južne železnice. Natančni dohodi in odhodi vlakov so označeni na prilepljenih letakih. Najvažnejše izpremebe v primeri z voznim redom, veljavnim do 30. aprila, so sledeče: Na progi Dunaj-Trst: Izpremembe brzovlakov med Dunajem in Trstom so malenkostne. Za najnujnejši potni čas, in sicer od 27. junija (28. junija) do 15. julija (16. julija) in od 26. (27.) avgusta do 14. (15.) septembra se uvedejo dnevne brzovlakne zveze v obeh smereh z zelo kratko vožnjo. Odhod z Dunaja ob 11. uri 25 min.

dopoldne, iz Ljubljane ob 7. uri 22 min. zvečer, dohod v Trst ob 10. uri zvečer. Odhod iz Trsta ob 7. uri zjutraj, dohod v Ljubljano ob 9. uri 41 min. dopoldne, dohod na Dunaj ob 5. uri 40 min. popoldne. Ti sezijski vlaki bodo imeli le I. in II. razred in pa jedilni voz. Nekateri osebni vlaki bodo hitreje vozili. Osebni vlak 73 se odpelje 18 minut pozneje, to je ob 10. uri 21 min. iz Ljubljane, pripelje se pa le pet minut pozneje, to je ob 2. uri 15 min. popoldne v Trst. Popoldanski osebni vlak št. 76 se odpelje deset minut pozneje, to je ob 2. uri popoldne iz Trsta in pride nekaj minut prej, to je ob 6. uri 10 min. zvečer v Ljubljano. Osebni vlak št. 36 zapusti pet minut pozneje Trst (ob 11. uri 50 min.) in se pripelje nekaj minut prej kot dozda v Ljubljano. Proga Trst-Nabrežina-Kormin. Vozni red se je znatno izpremenil. Simplon-Ekspres št. 20—1007 se odpelje iz Trsta ob 8. uri 20 min. Osebni vlak št. 82—1011 se odpelje iz Trsta ob 6. uri 35 min. dopoldne in se pripelje v Gorico ob 9. uri 3 min. Osebni vlak 80—1015 se odpelje ob 12. uri 30 min. iz Trsta, v Videm se pripelje 20 minut prej kot zdaj. Opustil se je delavski vlak št. 1012 med Korminom in Nabrežino. Brzovlak št. 1002, novi 1002a med Vidmom in Trstom se je izpremenil v lokalni brzovlak. Za potnike, ki se vozijo direktno, se je uvedla nova zveza med Trstom in Milanom, št. 1002—21 v zvezi z vlakom 2 na Dunaj in v Budimpešto. Ta vlak bo vozil vozove I., II. in III. razreda ter spalni voz. Odhod iz Trsta ob 11. uri 48 min. dopoldne. Uvedejo se novi delavski vlaki med Trstom in Trzičem (Monfalkone). Vlak 80—1011 se odpelje iz Trsta ob 6. uri zjutraj, dohod v Trzič ob 6. uri 48 min. zjutraj. Vlak 1027—97 se odpelje iz Trziča ob 5. uri 5 min. popoldne in pripelje v Trst ob 5. uri 50 min. popoldne. Tedenski delavski vozni listi na progi Trzič-Trst so le na teh vlakih veljavni. Proge št. Peter na Krasu-Reka in Zidani most-Zagreb. Na teh progah so se posamezni osebni vlaki pospešili.

Kmetijstvo in gospodarstvo.

Naše domače živali.

(Dalje.)

Pri nas se pase obilo pincgavske govedi na planinah.

Sosebno priporočljiva je beljanska pasma. Doma je ob reki Beli na Koroškem. Beljansko govedo je nastalo iz pincgavske. Beljansko govedo je živo rdečejave barve (divji kostanj). Kaže enaki beli lisi, kakor pincgavsko. Krave so prav dobre molznice (2000 l). Dobra je za pitanje in za delo. V vseh ozirih ji moramo dati prednost pred pincgavsko.

Muricodolska pasma je doma na Štajerskem ob reki Murici. Mešanica je stepne in planinske krvi. Pred vsem nam je povdarjati, da je ta pasma dolgega in ozkega života, barve pa navadno sive. Mleka nima posebnosti veliko (1400 litrov), a to je zelo dobro. Voli so prav imenitni delavci, menda za ogrskimi najboljši.

Murbodenska pasma, katero imenujejo tudi „štajersko“, je za užitek mnogo boljše od muricodolske (1800 litrov). Za vprego so voli za spoznanje slabši, pa vendar jim moramo priznati, da so dobri delavci.

Zlasti okusnega mesa je labodsko govedo.

4. Pokrajinsko govedo je nekaka mešanica. Ono ne spada k nobeni doslej opisanih pasem.

Pokrajinskim govedom prištevamo vse one živali, ki jih rede tam, kjer živinoreja ni posebnostno razvita. To govedo ni posebnostno prida niti za molžo, niti za rejo. Dobro je za vprego, zlasti zaradi tega, ker je utrjeno. Seveda se da izboljšati, ako bi živinorejci pazili na to, da bi jo umno držali, točno krmili in rabili za pleme le izborne junice in bike.

Ogledali smo si najvažnejše pasme govedi. Bi se li izplačala v naših krajih reja čistokrvnih plemen? — Vsa ta plemena so za naše razmere le toliko važna, da z njimi izboljšujemo našo deželno govedo. Večji posestniki lahko rede tudi čistokrvne pasme. Nam pa je paziti pred vsem na to, da dobimo prikladne plemenjake raznih, naši domači govedi prikladnih pasem, ker tako izboljšamo naše pokrajinsko govedo.

Ker je govedo za nas najvažnejša domača živina, pomudili smo se pri njej precej časa. Zanimalo pa vas bo gotovo, spoznati najvažnejše konjske pasme.

Konjske pasme. Najlepši in najdragocenejši so arabski konji. Predvsem jih rabijo za ježo, ker so sila hitri in vztrajni. Arabci prodajajo svoje konje drago zlasti kristjanom. Nekaj arabskih konj rede v dvorni kobilarni v Lipici in Prestranku na Notranjskem.

Najurnejši konji so angleški čistokrvni dirjalci, ki preteko skoro 1 km v 1 minuti. Seveda niso močni in vztrajni.

Znani so tudi mali angleški konji, poniji ali pritlikavci imenovani. Ti konji so seve bolj za zabavo, nego za uporabo.

Izmed avstrijsko-ogrskih naj omenimo sledeče:

Pincgavski konji so jako močnega in zastavnega trupla. Glava je debela in mesnata. Vrat je izredno debel in kratek. Križ je zelo širok in kakor pravimo, po sredi razklan. Razklan križ je stalen znak pincgavskega konja. Pincgavski konji so izborni za tovrno vprego.

Ogrski konj je ali navaden, ali požlahtnjen. Navadnega so Ogrji pripeljali s sabo iz Azije, a požlahtnjen je nastal iz parjenja z arabskim.

Ogrske konje rabijo zlasti naši topničarji, a kupujejo jih tudi za Italijo.

Dalmatinski konji so majhni, pa trpežni.

Bosenske konje izkuša avstrijska uprava izboljšati. V ta namen je nabavila primernih tujih žrebcev.

Lipiški konji so iz dvorne ali cesarske kobilarne v Lipici. Ti konji so kaj lepi in vztrajni za vožnjo in ježo.

Našteli bi še lahko celo vrsto raznih plemen zlasti iz drugih držav. Ker pa za nas nima posebne važnosti, naj zadostuje to.

Ovčje pasme. Noben rod domače živine ni tako različen med seboj, nego ravno ovce. So živali ovčjega plemena, ki imajo lepo mehko volno, druge pa pokrite z dlako, a tretje pol z dlako, pol z volno. Nekatere imajo rep, druge pa samo kepo masti na mestu, kjer imajo druge rep. Tudi kar se tiče ušes najdemo mnogo razlik.

Oglejmo si nekatere pasme.

Merinovka je prvotno doma na Španskem. Sedaj jih rede obilo na Češkem, Moravskem in v Galiciji. V tamošnjih tvornicah izdelujejo iz volne teh ovac raznovrstno sukno.

Naša c. kr. kmetijska družba je nakupila v povzdigo ovčarstva nekaj bergamških ovac. Ta pasma je doma iz severne Italije. Odlikuje se po izvanredni hitri rasti in velikosti. Doseže težo 100 do 120 kg.

(Dalje prihodnjič.)